

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo.

zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom

Njih svetosti papeža Leona XIII.

Njih prevzvišenosti kneza nadškofa goriskega

in prečastitega generalnega ministra celega frančiškanskega reda

vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebinska 12. zvezka.

Življenje sv. Angelje Meriči.

XXV. pogl. Sv. Angelja mej svetnice pristeta.

Šklep

Kristof Kolumb (Konec.)

Kako se mej svetom kersčansko živi. (Konec.)

Sveča. Govor na svetnico

Kersčanskim poslom. III. Posel služi gospodarjem. (Konec tega dela.)

49. Prizanašljivost (4)

50. Občevanje poslov mej seboj. 51. Zgledi poslom

Blazeni Nikolaj Tavelič (Konec.)

Priporočilo v molitev

Zahvala za vslišano molitev

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1892.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

G. R. v R. (Konec.) — Nekoliko besed o dostavku Vašega drugega pisma mi še dovolite! Kako je nastal rumenski narod, o tem se je v poslednjih letih precej pisalo. Primerite: Joan Slavici, Die Rumänen in Ungarn, Siebenbürgen und der Bukowina. Wien und Teschen 1881, zlasti str. 52—56; Krek, Einleitung in die slav. Literaturgesch. 2. Aufl. Graz 1886 str. 276—291. To je gotovo, da je rumenščina, daši romanski jezik, vendar vsa pretekana sè slavenskimi elementi, zlasti je glasje bolj slovensko, posebej staro - ali bolgarsko - slovensko, kaker pa romansko. Da je torej na rumenskem zemljevidu polno slovenskih imen, to je lahko umeti. Ali so pa slovenska tudi tista na ešti, ki jih Vi nava-
jate, to je zame zelo dvojljivo; gotovo pa je, da tista imena glede našega Tergeste — Terst ničesar ne dokazujejo. Da se na Notranjskem sliši Terstin, to je bilo tudi meni znano, in popolnoma Vam priterjujem, da je naravnost iz laškega Triestino. Ne morem Vam pa priterditi, da bi moglo biti tudi naše staro Terst enako naravnost iz laškega Trieste ali nemškega Triest. Zakaj ne? Zato, ker je tu naglas na e, ki ne pušča, da bi samoglasnik oslabil, kaker more, ko nema naglasa, v Triestino. Iz Trieste, Triest bi bilo mogoče le Trêst ali Trést, in od kod bi bilo potem teržaški, teržaščan, teržačan?

Vi pišete: «Trg, tržiti itd. je preznana beseda, da bi jo bilo ljudstvo okrajšalo brez tujega vpliva». Morebiti ste mislili, trgo-
višče, tržišče ali kaj takega je preznana beseda, da bi jo bilo ljudstvo okrajšalo v Trst. V tem sem popolnoma z Vami, Trst ne more biti iz tako jasne slovenske besede. Da bi bili naši dedje kedaj Trst imenovali Tržišče, imenovali bi ga še zdaj tako. — Dalje pravite: «Kako pa so ravno izrekli naši predniki to besedo za časa Rimljanov, ni lahko določiti», ter da ste «Vodnikovega mnenja: Od nekdanj st. itd.» — Jaz nisem tega mnenja, ki je v resnici le mnenje. Primerite: Krek, l. c., str. 318 id. Zgodovina ve o Slovenih v naših krajih še le proti koncu 6. stoletja po Kristusu. Dosti slabo bi bilo, če bi bili od nekdaj tukaj in ne bi bili zapustili nikakejšnega gotovega spomina iz prejšnjih časov. Tergeste pa omenjajo že Strabon (r. l. 66 pred Kr.), Vellejus (r. 19 pr. Kr.), Plinius (r. 23 po Kr.), Mela (v 1. stol. po Kr.) — Ali pa ni Tergeste ravno spačeno slovensko ime Teržišče? Ne moremo misliti! Iz Tržišče bi bili naredili Gerki *Ταργίσσα* ali kaj takega, in kaj podobnega tudi Latinci. — Pa morebiti so Sloveni sami tedaj za tržišče imeli še starišo obliko tergeste? Tudi to ni mogoče; tržišče se je izrekovalo ob Kristusovem času morebiti še tergiskjom, nigdar se pa ni tergeste. Da je pisal Strabon *Τεργίσκιον* in Latinci Tergiscium, potem bi smeli po pravici sklepati, to je prvotno slovensko ime; ker pa pišejo *Τεργίσσα*, Tergeste, moramo reči, da ni slovensko. — Kako so naši predniki to

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XI. tečaj.

V Gorici, 1892.

XII. zvezek.

Življenje sv. Angelje Meriči.

XXV. POGLAVJE.

Sv. Angelja mej svetnice prišteta.

Na prošnjo predstojnice uršulinek matere Marije Ludovike od sv. Jožefa je papež Klement XIII. zavkazal, naj se cerkveno preišče, ker se sporoča o svetosti sv. Angelje. Po natančni preiskavi jej je pridel dne 30. aprila 1778⁸ pridevek „zveličana“.

Ta dogodek so obhajale uršulinke v Rimu z veliko slovesnostjo. Od tega dne so se smele k njeni časti opravljati cerkvene molitve in sv. maša. Samo ob sebi se ume, da se je ob tej priliki mej drugimi mesti posebno odlikovalo mesto Brešija, in to po vsej pravici; saj je bila Angelji, rekel bi, druga domovina. Ob tej priliki so prenesli njene ostanke v cerkvi na ono mesto, kjer jih še dandenes časti verno ljudstvo.

Pa še veliko težav je bilo treba premagati, predno je Angelja dosegla naj večjo čast, katero more dati sv. cerkev božjim služabnicam, da jih namreč vversti mej svetnike, katere časti vesoljna cerkev. Za to je dal papež Benedikt XIV. posebno ostre ukaze. Treba je, da priče s prisego poterdijo, da je imela do-

tična oseba vse čednosti v največi meri, in da sta se zgodila na njeno prošnjo dva neovergljiva čudeža. Ke bi pa take priče, ki so poznale osebo, več ne živele, zahtevajo se štirje čudeži, katere mora tudi najostrejši preiskovavec ko take pripoznati. To je bila težavna reč glede naše svetnice, ki je vmerla leta 1540. Kako je bilo mogoče, da bi še živeli ljudje in pričali o njeni svetosti! Pripovedovali so tudi o raznih čudežih, ki so se zgodili na njeno prošnjo. Niso jih pa mogli dokazati s tako gotovostjo, kaker jo zahteva kongregacija sv. obredov

Božja previdnost pa je skerbela tudi za to, ker je hotela svojo služabnico tudi poznejšim stoletjem postaviti v zgled.

Vže leta 1560, toraj dvajset let po smerti Angeljini je na prizadevanje mestnega starešinstva v Brešiji škof Bollani začel cerkveno preiskovanje o čednostih naše svetnice. Zaslišane so bile štiri priče: Anton Romani, Bertolin Boskoli, Jakob Kicola in Avguštín Gallo, — vsi imenitni in veljavni meščani. Izjave teh prič so poslali leta 1581 milanskemu škofu Karolu Bormeju, da bi sodil o njih. Ker pa je sv. škof kmalu potem vmerl, zastala je zavoljo raznih ovir vsa zadeva do leta 1777. Dne 17. julija tega leta je papež Pij VI. izrekel, da so čednosti sv. Angelje dokazane v najvišji meri, in smejo preiskovati čudeže.

Bog, ki je hotel povzdigniti svojo zvesto služabnico k največi časti v svoji cerkvi, je pripustil, da so se na njeno priprošnjo v teku treh let zgodili trije čudeži, katere je po natančnem preiskovanji sv. cerkev za prave spoznala.

Navesti jih hočemo bravcem tako, kaker se nahajajo v spisih kanonizacije. Dne 27. januarija 1790 — na dan smerti sv. Angelje, so imeli sv. oče papež Pij VI. sv. mašo v uršulinski cerkvi v Rimu. Po sv. maši so se prebrali vsi spisi, ki so se tikali kanonizacije sv. Angelje. Pervi čudež je ta.

Angelja Filipini, žena Petra Ravelija, imenitnega meščana iz Brešije, je že več let bolehala. Vsi udje so jej bili kaker oterpnjeni in semtertje so se ji pokazale na životu začernele lise, ki so jej delal hude bolečine. Tudi po ustih je imela otekline; dihala je težko, spati ni mogla in huda merzlica jo je tresla. V 67. letu njene starosti je bolezen postala še hujša. Po životu, rokah in nogah so se jej izpustili tvorci, ki so se jeli kmalu gnojiti. Na levi nogi se jej je sicer tvor zacelil, tem ostudnejši pa je postal na desni nogi, iz katere se je vedno gnoj cedil! Če so se jej za nekaj časa rane zacelile, prizadel jej je kerč tem hujše

bolečine. Zdravniki jej niso znali pomagati; svetovali so jej le taka zdravila, ki vzderže rane odperte, da odteka gnoj. Bolezen je postajala vedno hujša, in vže so mislili, da bo vmerla.

V tem času je v Brešiji zopet oživila pobožnost do sv. Angelje. Povod temu je bil, ker so prenesli njene ostanke, kaker smo že omenili. Neka zvesta prijateljica porabi to priliko in jej svetuje, naj se zateče k sv. Angelji, ker jej natorni pripomočki več ne pomagajo. Bolnica sluša svojo prijateljico. Dne 10. aprilja 1777 leta, toraj dva dni popreje, kaker so prenesli ostanke svetnice, prične pobožnost na čast sv. Angelje. Bolečine pa so se jej le še vekšale; vender ne zgubi zaupanja. Dva dni pozneje reče, naj jo nesó v cerkev sv. Zenona, da opravi tam svojo pobožnost. Le z največo težavo so jej spolnili to željo. Tu prejme zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega telesa, da bi tako tem vrednejša postala priprošnje svetničine. Pa vsa molitev nič ne pomaga; bolečine so vedno hujše. Videti je bilo, da ne bo vslišana. Vender bolnici ne omahne zaupanje. Ker so sv. Angelji na čast praznovali tridnevnicó, reče 15. dan aprilja — zadnji dan pobožnosti, — naj jo nesejo v cerkev sv. Afre, da se vdeleži tam slovesnosti. Nihče se jej ne upa zoperstaviti. Njen mož in dekla jo s težavo peljeta v cerkev, kjer ostane pri grobu božje služabnice, da bi bila pri eni sv. maši. Ker mej božjo službo ni čutila nobenih bolečin, je ostala še pri drugi in tretji sv. maši. Vedno je sv. Angeljo goreče prosila, naj jo vsliši. Ko tretja maša mine, vstane sama, ne da bi čutila kako bolečino, tudi otekline in ran več ne čuti. Vesela, brez kake pomoči, hiti proti domu, da bi videla, kake so rane. Ko rano na nogi odveže, vidi, da je zaceljena in noga videti zdrava. Le zgorenja kožica je bila še bolj tenka. Kaj stori zdaj? Vzame podobo naše svetnice ter je položi na rano. Goreče prosi svetnico, naj pričeto delo zverši. In res —! ko kmalu podobo z rane vzame, vidi, da je popolnoma zdrava in zaceljena. Veselje, radost in ginjenost srečne žene, vse hiše, da, vsega mesta si moremo lažje misliti, kaker more to pero opisati.

Glejmo drugi čudež. Dekle Marija Akvafreda, ki je vže več časa bolehalá, je služila v veliki bolnišnici v Brešiji. V 27. letu njene starosti jo je 10. februarija 1779. leta zadel mertvoud, da je prišla ob zavest in ni mogla več govoriti. Vsa njena desna stran je bila popolnoma mertva; čeljusti so bile tako terde, da so jej le sè silo usta odpirali in jej zdravila dajali. Zdravnik je

poskusil vse, kar je vedel in znal za tako bolezen. Vsa zdravila pa so dosegla le toliko, da se je nekoliko iz omedlevice prebudila, pregovoriti pa ni mogla ni besedice. Tudi so opazili, da se še ni dobro zavedala. Na oterpnujeni strani je zgubila tudi ves čut, da je ni nič bolelo, če so jo tudi žgali ali rezali. Tri mesece so jo tako zdravili, pa brez uspeha. Zdravniki so svetovali, naj jo previdijo s sv. zakramenti za vmirajoče, ker ni upati, da bi okrevala. Spovedala se je s znamenji. Da so jo mogli obhajati, deli so jej kos lesa mej zobe, da so ostala usta odprta. Na praznik sv. Angelje je dala s znamenji na znanje, da se hoče njeni priprošnji priporočiti. Njena strežnica Marija Favstina jo k temu spodbuja in skuša v njej obuditi živo zaupanje na pomoč naše svetnice. Reče jej, da hoče prositi v njenem imenu, naj jej dajo nekoliko olja iz svetilnice, ki gori pri svetničinem grobu. Bolnici je bilo to všeč; zato s znamenji prosi postrežnico, naj tako stori. Marija Favstina gre v cerkev sv. Afre in prosi nekoliko olja iz svetilnice, ki je gorela pri grobu. Prinese jej ga; opominja jo še enkrat k molitvi in živemu zaupanju na pomoč svetničino. Potem pomoči pero v olje in jej namaže zobe, jezik, roko in nogo s tem oljem. In glej! kaker hitro se je doteknila z oljem jezika in čeljusti, so dobile poprejšnjo gibčnost: mertvoudnost je zginila. Z eno besedo: mogla je govoriti in hoditi, kaker pred boleznijo. Vesela vstane iz postelje, hodi po izbi gori in dolu, ter pravi: Hvala Bogu! zdravo se čutim.

Njena postrežnica je bila pri tem dogodku vsa raz sebe od samega veselja in čudenja. Ni znala ali se jej le sanja, ali je gola resnica in sme verjeti svojim očem. Ko se nekoliko zave in vidi, da je resnica, hiti iz izbe, da naznani čudo vsej hiši. Predstojnica in drugi hite v izbo k bolnici, da se z lastnimi očmi prepričajo. Ko vidijo čudež, se od samega veselja in čudenja skoraj zavedali niso. Zvečer se je iz pobožnosti sama še enkrat s čudovitim oljem namazala in večerjala je z drugimi vred. Drugi dan je opravljala vže vsa svoja dela, kaker pred boleznijo. Kedor jo je videl, niti mislil ni, da je bila prejšnji dan še bolna in hroma. Tudi je bila od tega časa veliko bolj zdrava in čversta, ko pred boleznijo. Pervo njeno opravilo drugi dan pa je bilo, da se je šla svetnici zahvalit h grobu za to dragoceno milost. Lahko si mislimo, kako je njeno serce od pobožnosti in hvaležnosti kopernelo na tem svetem kraju.

Tretji čudež, ki v preiskovalnih spisih za tema sledi, se je zgodil v Veroni že l. 1778. Nuna Marija Angelja Komini je je-la v 24. letu svoje starosti bolehati za hudo persno boleznijo, ta-ko da jej skoraj ni dalo več dihati in zavoljo hudih bolečin ni mogla več ležati na levi strani. K tej bolezni se pridruži še druga. V jutru dne 13. oktobra 1777. leta jej popolnoma odpove leva noga, da ni mogla več stati in hoditi. Pozneje jej je oterp-nela cela desna stran in roka. Zdravniki poskušajo svoje umet-nosti, pa brez uspeha. Bolezen je postajala od dne do dne ne-varnejša in hujša. Nazadnje se jej gerlo tako skerči, da ni mo-gla več zdravil in jedi povživati. Z največo silo je še kako kap-ljico juhe popila, da so se zdravniki čudili, kako more še žive-ti. Zato so jej pa tudi moči videzno pešale. Previdili so jo to-rej se sv. zakramenti za vmirajoče in pričakovali njeno zadnjo uro. Tak je bil stan bolnice še dne 13. julija 1778. leta. Zdaj pride sestri Tereziji Fortunati Gambi na misel, da prične bolnico spominjati, naj se zateče k naši svetnici. V ta namen jej pri-nese relikvijo sv. Angelje v izbo in jo postavi mej dve goreči sveči. Potem začne opravljati devetdnevnicu na čast sv. An-gelji. Vže prvi dan je čutila polajšanje. Drugi dan je oprav-ljala pobožnost še z večim zaupanjem in večo gorečnostjo. Tre-tji dan prosi svetnico, „če jej hoče milost zdravja skazati, naj to stori na enkrat v enem dnevi, ne pa le polagoma, da bo ču-dež na božjo in njeno čast tem bolj očeviden.“ Tako je prosila svetnico okoli enajste ure in potem pričakovala izida s popolno vdanostjo v božjo voljo. In glej! drugi dan ob tisti uri je bila bolnica popolnoma zdrava. Zginile so hude bolečine v persih, in v glavi, merzlica jo je popustila, in zopet je mogla požirati in govoriti. Čutila se je terdno kaker pred boleznijo. Vstane, ob-leče se in hodi po izbi brez kake težave. Nato obišče brez ka-ke pomoči eno svojih sester. O hromosti in oteklini ni bilo no-benega sledu več videti. Ko so zdravniki prišli in videli to spre-menjenje, pripoznali so, da je očiten čudež in to tudi s prisego poterdili.

Ti so tisti trije čudeži, ketere so v Rimu po natančni pre-iskavi kot take pripoznali. Pa zgodilo se je še več družih ču-dežev, ki niso nič menj verjetni, če se tudi niso mogli poterditi s takimi dokazi, kaker jih zahteva strogo cerkveno sodišče.

Le še enega samega hočemo navesti. Znameniten je zavo-

Ijo pravega otročjega zaupanja; iz tega moremo spoznati in u-
čiti se, s kako stanovitnim zaupanjem moramo moliti tudi mi.

Živela je v Brešiji vbožna vdova, Katarina Ambrozija Ta-
larini po imenu, ki je imela več otrok. Morala jih je živiti z
delom svojih rok. Mej njimi je bil osemleten sinček Jeronim, ki
je imel tako sključene noge, da je mogel le o berli po konci
stati in po ravnem počasi hoditi. Po stopnjicah ali pa navzdol
ni mogel nikaker iti. Lahko si mislimo, koliko breme je bil ta
otrok vbogi materi, ki je morala vsakdanji kruh s terdim de-
lom služiti, da je mogla preživeti sebe in svoje otroke. Skušala
ga je spraviti v kako sirotišnico, pa ni nikjer dobila prostora
zanj. V tej sili in stiski se zateče k naši svetnici, katero je
vže več časa goreče častila. Njej na čast je opravljala skozi več
nedelj svojo pobožnost. Dne 20. maja 1777. leta, — bil je ravno
zadnji binškošni praznik, gre s svojim betežnim sinčkom v
cerkev h grobu sv. Angelje. Tam položi na altar svečo, potem
poklekne poleg nesrečnega sinčka in dolgo prav goreče moli.
Čez nekaj časa se oberne k otroku in mu reče: „Nesi berlo
svetnici, pa jej jo podari.“

„Ne morem!“ odgovori sinček, „noge me prehudo bole!“

Mati začne zopet moliti in moli še z večjo gorečnostjo. Čez
nekaj časa reče zopet sinčku, naj nese svojo berlo svetnici.

„Kako bom pa brez nje domov šel!“ odgovori otrok.

Zopet začne nesrečna mati še bolj goreče moliti. Potem
reče otroku ostro, naj nese svojo berlo na altar. Deček jej zo-
pet odgovori jokaje: „Saj vidite, mati, da ne morem! Kaj me si-
lite!“

Mati pa vender ne zgubi zaupanja, marveč v nekem obupu,
rekel bi, zdihne: „Ne grem iz cerkve, dokler mi ne dodeliš
milosti, za katero te prosim. Raje se pustim v cerkev zapreti.“
Komaj je mati te besede izpregovorila, spremeni deček jok v
smeh in veselje. Hitro vstane, gre k oltarju in daruje svojo
berlo. Potem gre iz cerkve in teče naravnost k neki ženi, ki
mu je bila velika dobrotnica, če tudi je bilo do njenega stano-
vanja več stopnjic. Žena in vsi, ki so dečka poznali, so se zelo
čudili, da more hoditi. Ko so od matere zvedeli ves dogodek,
hvalili in slavili so od veselja sv. Angeljo. Deček pa je odslej
ves čas svojega življenja lahko hodil. Le nekoliko zakriviljene je
imel noge kaker v znamenje svoje poprejšnje hromosti.

Vsi ti čudeži so dobrote, ki se tičejo telesa. Dobrote, ki

se tičejo duše, so pa tem imenitnejše, čim imenitnejša je duša od telesa. Naj navedemo za sklep še eden čudež te verste. Gotovo bo vsem všeč, saj sleherna pobožna duša želi, da bi se spreobrnili vsi grešniki.

Leta 1780. se je v Brešiji prigodilo, kaker je bilo brati, to-le:

Meseca julija se je bil naselil tam neki Frančišek Galerani, ki je prevzel vodstvo godbe v gledališču. Bolehal je vže več časa za boleznijo v persih. Videlo se je, da se mu bliža konec življenja. Zato mu svetujejo njegovi dobri prijatelji, naj se z Bogom spravi in sv. zakramente prejme. Bolnik pa se jim le posmehuje in še očitno se hvali se svojo nejevero. Obišče ga tudi gospa Dominika Bidoski, ki je dobro znala za njegovo razujzdano življenje. Da bi ga pripravila k temu, da bi se spreobrnil in spovedal, prigovarja mu, naj se zateče k sv. Angelji, ki je zlasti v tem času tako mogočna priprošnjica pri Bogu. Na to prigovarjanje res pošlje dve sveči in za eno sv. mašo, naj se bere na čast sv. Angelje. V pričo okoli stoječih pa reče: „Blažena Angelja! Če si res tako velika svetnica, kaker mi pripovedujejo, stori, da zadobim v teku osmih dni telesno ali dušno zdravje.“ In res! naenkrat je bilo njegovo serce popolnoma spremenjeno. Glasno je obžaloval svoje prejšno grešno življenje. V zahvalo je poslal drugi dan zopet dve sveči in za eno sv. mašo v cerkev sv. Afre. Potem je poklical spovednika p. Favstina iz reda servitov, da se z Bogom spravi. Pred spovedjo mu je povedal svoje čudno spreobrnjenje na priprošnjo sv. Angelje in svoje dotedanje brezbožno, nejeverno življenje. Potem je skesano opravil sv. spoved in prejel sv. zakramente za vmirajoče prav pobožno in spodbudno. Goreče je prosil svetnico, da mu sprosi milost stanovitnosti do konca. In vslišan je bil. V petih dneh, ketere je še preživel, objokoval je neprenehoma svoje grehe in hvalil Boga in sv. Angeljo za milost prave in resnične pokore ter izdihnil ves vdan v božjo voljo svojo dušo. Vsi so imeli to spreobrnjenje za velik čudež. —

Ko so bile vse cerkvene obravnave končane, razglasili so sv. oče papež Pij VII. dne 24. maja 1807. leta sv. Angeljo za svetnico. Tako je bila spolujena serčna želja hčera sv. Angelje in častivcev njenih. Zadobila je v cerkvi največo čast. Kar je

še manjkalo, dopolnili so papež Pij IX. Leta 1861. so zapovedali, da naj se obhaja njen praznik s cerkvenimi molitvami po vesoljni cerkvi.

Sklep.

Blagoslov matere se očevidno kaže na delu, katero je ustanovila sv. Angelja. Družba sv. Uršule se je po njeni smerti hitro širila. Posebno jo je pospeševal škof sv. Karol Boromej. Trdno vez jej je dal s tem, da je združil sestre v 18 samostanov.

Še najlepše se je razvijal pa tisti del družbe, katerega je za vzgojo mladine zasluženi Cezar Bus presadil na Francosko leta 1596. Hitro je zraslo to drevesce v košato drevo, ki je pokrivalo sè svojimi vejami skoraj vse Francosko. V teh zavodih so uršulinke zgojevale hčere bogatih in vbogih v pravem kersčanskem duhu, da so bile pozneje kot pobožne in skerbne matere pravi kvas za družinsko življenje. V 17. in 18. veku je družba vedno rasla in se razcvitala. Konec 18. stoletja so imele po Francoskem 350 samostanov z okoli 9000 sestrami, ki so se pečale sè vzgojo mladine in strežbo bolnikov. Znani francoski prevrat (revolucija) je za nekaj časa zaterla to prekoristno vstanovo. Stanovitne sestre so bile pregnane ali pa so dale svoje življenje za sv. vero in svoj poklic. Vender se je iz teh razvalin vzdignilo novo življenje; iz tal, ki so bila namočena s kervjo marternic, so pognale tem lepše nove kali. Ko je cesar Napoleon po deželi storil red, jeli so se samostani zopet napolnjevati sè sestrami, ki so se bile razkropile križem sveta. Če tudi niso dosegle poprejšnjega števila, vender je oživel poprejšnji duh in delal z novo močjo.

S Francoskega se je družba razširila po Nemškem in po Avstriji, kjer so imele vže v 17. stoletji samostane, tako na Dunaji (1660.) Še bolj se je razširila v 18. stoletji. V tem stoletji so se naselile tudi na Kranjsko. V Ljubljani jim je sezidal samostan in prelepo cerkev pl. Selenburg leta 1715., v Loki jim je bil 1782. leta izročen samostan nun sv. Klare, ki so bile odpravljene. V obeh samostanih so cvetoči zavodi za vzgojo ženske mladine. Tudi po drugih deželah Evrope, da, celo po Ameriki se je razširila družba sv. Uršule; v novem svetu je bila prvi red, ki se je pečal sè vzgojo ženske mladine.

Vsega skupaj šteje družba dan danes okoli 200 samosta-

nov s kakimi 3000 uršulinkami. Na tanko se pa število ne more določiti, ker posamezni samostani nimajo mej seboj ožje zveze kaker drugi redovi in družbe.

Za časa življenja sv. Angelje je bila družba sv. Uršule znana le v Brešiji in bližnji okolici. Le za te je sestavila tudi vodilo. Po svoji osnovi je bila družba nekako v sredi mej pravimi redovi in cerkvenimi bratovščinami. Hčere so živele pri svojih stariših po mestu. Shajale so se le od časa do časa k skupnim vajam. Imele so pa svoje predstojnice, ketere so jih nadzorovale kaker je bilo omenjeno.

Ta prvotna naredba, od ketere je svetnica pričakovala najboljšega vspeha, se je pozneje opustila. Uršulinke so se poprijele pravega redovnega življenja. K navadnim trem obljubam so pridale četrto: podučevati mlade deklice. Vender je velik razloček ostal še tudi pozneje glede vodila in notranje naredbe mej posameznimi oddelki. Prvotnemu namenu njih vstanoviteljice: „vzgoji ženske mladine“ pa so vse uršulinke ostale zveste. Na tem polji so si pridobile neminljivih zaslug. Bog daj, da bi se še na dalje razširjevale in prav mnogo hčerek tudi naše domovine pripeljale k pobožnemu življenju pod varstvom sv. Angelje.

M o l i t e v.

Sv. Angelja, prosi za nas. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

O Bog! ki si po sveti Angelji blagovolil vpeljati novo družbo svetih devic v svoji cerkvi, dodeli nam, da se odpovemo po njeni priprošnji vsem pozemeljskim rečem in po angeljskem življenju zaslužimo okušati enkrat nebeške radosti. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.*)

*) Opomnja. Življenje sv. Angelje Meriči je večinoma posneto po M. Sintzel, *Leben der h. Angela Merici*. Regensburg, 1843. in D.r. W. Hubert, *Lebensbilder kath. Erzieher*. III. zv. die h. Angela Merici Mainz, 1891.

Krištof Kolumb.

(Konec.)

Ke bi teli natanko in dostojno popisati življenje Krištofa Kolumba, ne bi bile zadosti cele bukve tolike kaker ves tečaj „Cvetja“. Pa mi nismo imeli takega namena, ko smo se lotili tega popisa, in ga nismo mogli imeti že zato ne, ker nimamo v rokah potrebnih virov. Iz knjig, ki jih imamo, smo povzeli to, kar se nam je verjetno zdelo brez mnovega pretehtovanja.*) Po-
rabili smo zlasti najnovejše preiskave in najdbe španskih in la-
ških frančiškanov**), ki kažejo, da ni le en sam redovnik sv.
Frančiška pospeševal Kolumbove namere, kaker se navadno pri-
poveduje, Péres iz Marčene, temuč da gresta te dve imeni dve-
ma različnima redovnikoma. P. Janez Péres je bil na Rábidi
gvardijan; ob enem pa je prebival v tistem samostanu p. An-
ton iz Marčene, ki je bil zlasti dober zvezdoznanec in je šel
drugo pot s Kolumbom ko misijonar v Ameriko. Tudi o ita-
lijanskem patru, ki je spremljal Kolumba na prvem popotova-
nju, se je še le poslednji čas izvedelo. V tem in še marisičem
drugem se naše popisovanje ne vjema s popisom, ki nam ga je
prinesel Koledar družbe sv. Mohorja; vender ne terdimo, da smo
mi v vsakem oziru bliže resnice. Resnico je tudi izvedenemu
zgodovinarju, ki ima vse mogoče pripomočke, dostikrat težko na-
tanko zadeti, nikar bi jo mi! Le glede neketerih imen, ki so pri
nas tako in v koledarju drugači pisana, bodi povedano v poja-
snilo, da so pisana v koledarju, kaker se po špansko pišejo, mi
smo jih pisali pa tako, kaker se blizu po špansko izgovarjajo.***)

Kako se je godilo Kolumbu na daljnjih popotovanjih, naj-
dejo naši bravci ob kratkem povedano v Občni Zgodovini go-
spoda Stareta (zv. IV. str. 20 do 25). Mi bomo ob drugi priliki

*) Rabili smo zlasti mesečnik „Eco di S. Francesco“ letnik 19, zv. 14.
in: P. Marcellino da Civezza, Storia delle Missioni francescane. Vol. V.

**) Španski frančiškan p. Jožef Kolj (P. José Coll) je izdal knjigo:
Colon y la Rabida, Madrid 1891, italijanski p. Marčelin iz Čivece je
razglasil svojo najdbo v svojem mesečniku „Le Missioni francescane“.

*** Na str. 235 v 13 od spodaj beri: Kintanilja (nam. Kintavi-
lja); str. 277 v. 21 od spodaj beri: Jánjes (nam. Janez). Sodeč po španskem
viru, ki ga imam zdaj pred očmi, ta Vincencij Jánjes menda ni bil brat Pin-
sonov.

morebiti še kaj natančnišega napisali o Kolumbovem življenju in nadaljnjem njegovem občeivanju s frančiškani v raznih španskih samostanih. Vmerl je slavni mož na vnebohod 20. majnika 1506 v obleki tretjerednika sv. Frančiška v mestu Valjadolidu. Zapuščenemu od sveta so neketeri frančiškani na strani stali v poslednjem boju; mertvega so pokopali v grobišču svojega samostana.

Kako se mej svetom kerščansko živi.

(Konec.)

XXI. KRATKE JUTRANJE IN VEČERNE MOLITVE.

Kedar molite, pravi Jezus Kristus, ne posnemajte paganov, ki menijo, da bodo vslišani zavolj svojih obilnih besed. Če število besed pomeni molitev poganovo, mora prava pobožnost pomeniti molitev kristijanovo. Zato dodamo tu nekaj prav kratkih molitvic, da ti ostane časa za premišljevanje in serčna čutila, brez katerih nam je molitev le prazno, nerodovitno gibanje ustnic, ne pa pobožno djanje naše duše.

(Na mestih, ki so zaznamovana s pikami..... lahko postaneš in nekoliko premišljuješ ali kak zdihljej napraviš, kar se ti bolj primerno zdi, ali kakor te je volja.)

J u t r a n j a m o l i t e v.

Molim Te, vsegamogočni Bog, ki si najvišje dobro, neskončna milost!... Želim, da bi Te mogel vedno moliti, kaker bi bilo vredno Tvoje vseomogočnosti. V svoji nevrednosti Ti darujem tisto popolnoma počeščenje, ki Ti ga je skazoval Jezus Kristus v svoji človeški natori... Gospod! Ti si moj začetek in moj edini konec.... Moj sklep je, da naj bi vsa moja djanja služila Tebi na slavo, za kar sem tudi vstvarjen... Edino le od Tebe pričakujem potrebne milosti za sveto življenje... Ke bi me Ti zapustil, bi bil jez precej najnehvaležniši človek, najbolj vbog grešnik.

Vseh skušnjav, ki bi se mi vtegnile približati, se hočem izogibati, in ta sklep naj velja ne samo za današnji dan, temuč za

celo moje življenje... O Jezus! Svojo ljubezen mi daj in nič drugega!... Vse, kar nasprotuje Tvoji ljubezni, naj se mi studi.

Sveta devica Marija! sveti angelj varih, sveti moj patron vsi drugi svetniki — varih, varujte me in stojte mi na strani, da bom vedno živel v Bogu in z Bogom in mogel *vmreti v njegovi sveti ljubezni! — Oče naš i. t. d. Češčena Marija i. t. d.

V e č e r n a m o l i t e v.

Oče vsmiljenja! Hvalim Te za vse dari, ki si mi jih denes izkazal... Da bi bila pač moja hvaležnost tako velika, kakor so Tvoje dobrote in kakor so dolžnosti, ki jih imam do Tvoje neskončne dobrotljivosti... Sprejmi, o Gospod, mesto moje prepričle zahvale tisto zahvalo, ki Ti jo daje Jezus Kristus, zagovornik in posrednik nas ljudi. Hvalim Te, o moj Bog, v Njem in po Njem.

Koliko nehvaležnosti do Tvojega vsmiljenja sem zakrivil že denes!... Kolikrat sem se izneveril, kolikrat se vpiral Tvoji milosti.... Gospod, odpusti mi! Če tudi sem pozabil, da sem Tvoj otrok, vendar Ti nisi prenehal, biti mi oče.... Ne misli toraj na to, ker sem, in kar sem zadolžil; spomni se, o moj Bog, le tega, kar si Ti, in kar si storil za moje zveličanje.... Gospod! v prihodnje hočem raje vse terpeti, kakor si dušo omadeževati z grehi.... Zaspati hočem, da vstrežem ukazom Tvoje previdnosti. Že za naprej studim in od sebe odganjam vse napade nečistega duha; od sebe podim vse predstave, ki nasprotujejo čistosti... Slednjič Ti dajem v roke vse, do najmanjšega zdihljeja. Blagoslovi mi dušo, o Gospod! Blagoslovi to izbo, to hišo in vse, ki v nji prebivajo... O moj sveti angelj-varih! ki pri meni bediš, ljubi in časti Boga na mestu mene... Kedaj pride dan, ko bom mogel brez prenehanja Boga hvaliti in slaviti v Njegovih večnih prebivališčih!... Oče naš... Češčena Marija...

D j a n j e v e r e.

Vsegamogočni Bog! verujem, da si v treh osebah, Očetu, Sinu, in svetem Duhu enega bitja. Verujem, da se je Tvoj edinorojeni Sin včlovečil, da je vmerl in vstal, da bi zadostil božji pravici in zbrisal naše grehe. Verujem, da boš poslal svoje vsmiljenje do pravičnih z večnim plačilom v nebesih, in da boš brezbožnika

kaznoval z večnimi kaznimi v peklu... O ke bi mogel prelit kri v poterjenje te drage vere, ki mi jo je dala Tvoja neskončna dobrotljivost !

Djanje upanja.

Po Tvojem vsmiljenju, o moj Bog, in po neskončnem zasluženju mojega Zveličarja Jezusa Kristusa upam dobiti odpuščenje svojih grehov in nebeško kraljestvo.... Jaz naj sam k temu pripomorem z dobrimi deli. Obetam to, pa le od Tebe morem upati, da bom prejel potrebno milost, da to tudi zveršim.

Djanje ljubezni.

Kaj je ljubezni vredno, kaker le kar je dobro ? Kaj je največe dobro, kaker le Bog ?... Ljubi toraj, duša moja, to edino in neskončno dobroto, in v njej bližnjega.... Če te je bližnji razžalil, odpusti mu, ne zavoljo njegovih lastnih zaslug, temuč zavoljo neskončnega zasluženja svojega Odrešenika Jezusa Kristusa.... Jaz Te ljubim, o moj Jezus !... Zavoljo te ljubezni do Tebe hočem odpustiti...

Djanje kesanja.

Veliki Bog, Ti si edino in največe dobro... Greh je edino in največe zlo... Vse nadloge tega sveta izvirajo iz greha in so njegova kazen.

O kako nesrečni so za me trenutki, ko sem po grehu postal sovražnik božji.... Odpovedal sem se večnemu nebeškemu kraljestvu !... Pred vsem pa sem razžalil največo dobroto, ki me je vstvarila in odkupila sè svojo kervjo.

Ali morebiti ne smem zaupati v milost tistega Boga, ki je tolikokrat obljubil grešniku odpuščenje ?... ki je dal svojo kri, da bi me odrešil ?... ki me je zagotovil, da se v nebesih vesele poboljšanega grešnika ?.... Dvojba o tem bi bila nov in največi greh !...

O moj Bog ! vsega se bojim od svoje lastne slabosti, vse pa upam od Tvojega vsmiljenja ! Raje čem terpeti, raje vmreti kaker zopet grešiti... Koliker bolj sem do zdaj grešil, toliko bolj Te hočem od zdaj ljubiti !

XXII. O SPOŠTOVANJU DO DRUŽIH LJUDI.

1. Ljudi je treba spoštovati, ne pa njih strasti. Njih govorenje te ne sme spraviti s poti pobožnosti, tudi ne na nji opovrati.

2. Vsakemu bodi jasno, da iščeš le slavo božjo, in blager bližnjega, in da spolnuješ postave čednosti. Ta sklep naj se razodeva terdno, prosto in določno, vender pa vljudno in pohlevno.

(Preberi o tem 1. in 2. poglavje v IV. delu Filoteje.)

XXIII. KRATKA PREMIŠLJEVANJA

za vsaki dan v tjednu, da se zbudi zaupanje na božje vsmiljenje.

Prederznost in nezaupnost sta dva počutka, ki branita, da ne spoznamo darov božjega vsmiljenja. Tistim, ki bojazljivo in prederzno ob enem ostanejo v grehu, ker vedo, da je Bog dobrotljiv in vsmiljen oče, ne bom govoril; namen mi je, da pomagam slabosti tistih, ki bolj gledajo na svojo slabotnost, kaker na vsmiljenje božje, in se zato celo tam boje, kjer se ni nič bati.

Premišljevanje za nedeljo.

1. Vse lastnosti božje so v enaki meri neskončne... Delovanje Njegovega vsmiljenja je pa mnogo obilniše, zato tudi svetil Pavel imenuje Boga bogatega na vsmiljenji. Zakaj ne bi v Boga bolj zaupali zavolj njegove dobrotljivosti, kaker se Galali zavolj njegove pravičnosti. Saj se mu vedno pravi oče milosti in vsmiljenja, nikoli pa ne oče pravičnosti in ostrosti.

2. Naša slabost bo enkrat vsmiljenost božjo zelo pojasnila. Če ne bi bilo slabosti, ki bi zbujala vsmiljenje, če ne bi bilo grehov, ketere je treba zbrisati, bi bil Bog vsmiljen le sam v Sebi, ne pa na zunaj, ker ne bi imel priložnosti, skazovati svoje vsmiljenje... Ali je toraj pametno, če se bolj bojiš svoje lastne hudobije, kaker pa imaš zaupanje v božje vsmiljenje?

3. Koliker večje je število naših grehov, toliko bolj se svetil vsegamogočnost in vsmiljenost božja, ko jih zbrisuje... Za kralja je to kaj slavnega, ako podere puntarje, ki so se mu vperli; ne bilo bi pa častno za njegovo veličanstvo in velikost, ke bi enako strogo ravnal s tistimi, ki se sklicujejo na njegovo vsmiljenost.

Premišljevanje za pondeljek.

1. Bojiš se pravičnosti božje. Zadostil pa ji je včlovečeni Sin božji.... To zadoščenje je celo neskončno večje, kakor vsi grehi vseh ljudi skupaj... Ali je toraj pametno, duša moja, da se razžaljenega in pravičnega Boga preveč bojiš, ko je že zadostil mili in ljubeznivi Bog ?....

2. Bog Oče je dal svojemu včlovečenemu Sinu oblast, da nas sodi, to se pravi Njemu, ki je naš brat, naš prijatelj, naš Odrešnik... Ali se češ pogubiti po Tistem, ki je vmeril za te na križi, da se ne pogubiš, temuč da dosežeš večno življenje? Mnogo lažje je, da se grešnik spreoberne, kakor pa, da se Bog včloveči... Bog je storil za nas, ker je najtežje... More tedaj tudi to, kar je lažje, tebe spreobrniti in rešiti.

Premišljevanje za vtorek.

1. Bog, ki se je včlovečil, je razločno povedal, da ni prišel na svet za pravične, temuč za grešnike... Ni bila nedolžnost, ki ga je priklicala doli na zemljo, temuč greh.... Bog je postal človek, ker je grešil Adam, prvi izmej človekov.... Videl je, da smo krivi, in zato je prišel, da nas reši... O neskončna dobrot! Pa tudi o neskončna hudobija tistih, ki nimajo nobenega zaupanja v tako dobrotljivost.

2. Pripomočki, ki jih je rabil naš Zveličar Jezus Kristus, da nas spodbudi k zaupanju v Sebe, so bili in so še zdaj neštevilni... Postal je človek, da bi z nami terpel... Postal je otrok, da bi se mu mi mogli lažje bližati.... Postal je vbog, da bi nas obogatil, daritev, da nas očisti; naš posrednik je, da bi nam dal večno zveličanje!...

Ali je pri tolikih dokazih ljubezni, pri tolikih vzrokih k zaupanju še kak vzrok strahu pameten?

3. Kedo more premišljevati Boga, ki toči solze pri pogubi Jeruzalema, ki zdihuje pri Lazarjevem grobu in z Jeremijem objokuje zgubo duš, kedo more to premišljevati in še dvojiti nad odpuščanjem Tistega, ki še bolj goreče želi, odpuščanje podeliti, kakor mi, ga prejeti?....

Premišljevanje za sredo.

1. Zadosti je že, če le to premišljujemo, kar je Jezus Kristus storil za nas na svetu, da vse upamo od Njegove milosti...

Obiskaval je bolnike, pogovarjal se je z njimi, jedel je z njimi; farizeji so zavoljo tega mermrali, on pa jim reče, da so slepci, in vodniki slepcev... Kedor toraj nima vsmiljenja z grešnikom, je slepec, in še mnogo bolj slep je tak, ki nima popolnoma zaupanja v svojega božjega Odrešenika, in ki ne pričakuje večnega zveličanja....

2. Peter je rekel nekedaj Gospodu: „Gospod, pojdi proč od mene, ker sem grešen človek“... Jezus Kristus mu odgovori: „Ne boj se“. Ali se boš še bal, ko to Jezus kar neravnost prepoveduje?

4. Obično število tvojih grehov naj te ne bega... Koliker hujša je bolezen, toliko spretniši je zdravnik, ki jo ozdravlja. Kreposten bogatin da zdatnišo miloščino tistemu, ki je naj vbožniši... V sirotišču ne odpravijo najslabijih in najbolj nesrečnih, temuč ravno ti so tisti, ketere perve sprejmljejo.

Premišljevanje za četrtek.

1. Jezus Kristus je spreobrnjenemu grešniku vedno dajal prednost pred pravičnim.... Zgubljeni sin, keterega je oče, ko se mu je vernil, bolj pogostil, kot brata njegovega, ki je bil vedno zvest; dobri pastir, ki je zapustil svojo čredo, da bi iskal zgubljeno ovco, — oba sta podobi te važne resnice, ki obsega v sebi za nas vboge grešnike najlepšo tolažbo.

2. Jezusu Kristusu pa ni bilo dosti samo to, da nas je o tej stvari podučeval s prilikami, poterdil nam jih je tudi z djanji. Magdalena, grešnica, je bila prva učenka Zveličarjeva... Pavel, preganjavec cerkve, je bil najgorečniši apostelj... Dobrega razbojnika je v trenutku zveličal na križi viseči Odrešenik... In vender se češ še bati? in vender še nečeš imeti zaupanja?

3. Še več! Jezus ni izvolil za poglavarja svoji vidljivi cerkvi nedolžnega Janeza; Petra si je izbral, spokornika, ki je grešil, da naj bi imel vsmiljenje z grešnikom. Kako toraj ne bomo imeli grešniki popolnoma zaupanja?

Premišljevanje za petek.

1. Kedor si hoče pridobiti pravo, serčno zaupanje, naj oberne svoje oči in svoje misli na rane Jezusa Kristusa. Tu je ravno toliko zgovornih jezikov, ki prosijo za nas milosti in vsmiljenja.

2. Če ti primanjkuje zaupanja, reci svojemu nebeškemu očetu: „Poglej o Gospod, obraz in rane Svojega na križi visečega Sinu in neboš mi odrekel odpuščenja. Ali ni Tvoj edinorojeni Sin pridobil neskončno večega vsmiljenja za me, kakor je kazen, ki sem jo zaslužil za svoje grehe?“

3. Izraelcem, ki so pogledali bronasto kačo, so ozdravele smertne rane. Ta kača je bila podoba Jezusa Kristusa na križi. Le z ljubeznijo ga poglej, sè zaupanjem ga premišluj in ozdravel boš, z nova se boš poživel.

Premišljevanje za soboto.

1. Kaker je zaupanje pot k zveličanju, tako je pomanjkanje zaupanja ravna pot v pogubljenje. Kain, prvi pogubljeni stare zaveze, ni bil pogubljen zato, ker je vbil Abeljuna, temuč zato, ker je obupal nad odpuščanjem svoje hudobije.... Judež, prvi pogubljeni nove zaveze, ni bil pogubljen zato, ker je izdal Zveličarja, temuč zato, ker je obupal, da bi za to strašno izdajstvo mogel še dobiti odpuščanje.... Vse pregrehe niso toraj nič v primeri z obupnostjo.

2. Pomanjkanje zaupanja je "mej vsemi skušnjavami hudobnega duha najnevarniša, in treba se je je toliko bolj bati, ker se je človek navadno menj boji.... Peter je mislil, da se bo potopil zavolj močnega viharja, toda Gospod ga je opozoril na pomanjkanje zaupanja, ki se ga je lotilo, zato mu reče: „O ti maloverni, čemu dvojiš?“

3. Bog kaznuje v svoji pravičnosti tiste, ki nečejo na pomoč klicati njegovega vsmiljenja.... Prepusti se mu, temu vsmiljenju, in reci svetim Avgustinom: „Moj Bog, Ti veš vse, kar mi je treba, ker si vsegaveden... Ti mi moreš to tudi dati, ker si vsegamogočen... Ti mi tudi hočeš dati, ker si neskončno dobrotljiv... Treba mi je samo, da Tebe molim, da Te ljubim, da počivam v Tebi, ki si moj oče, moj Zveličar, moj prijatelj, moje vse“.

XXIV. KRATKI ZDIHLJEJI,

ki se dajo porabiti pri vsakdanjih opravilih.

1. Kaker hitro se zjutraj zbudiš, povzdigni serce k Bogu ter reci: O Gospod! Tvojo ljubezen, in nič drugega. Jez hočem z mirom v Tebi za Tebe živeti.

2. Ko se oblačiš, moreš reči: „Gospod, obleci mi dušo s Tvojimi svetimi krepostmi.

3. Ako se slačiš ali preoblačiš: „O moj Bog! reši mojo dušo vseh strasti in posebno takega nagnenja, ki je Tebi najbolj zoperno.

4. Preden zapustiš izbo ali hišo, ali kaker hitro ti bo mogoče, poklekni ter reci: „Ta dan je lahko zadnji mojega življenja, zadnji, ki mi ga šeda Bog, da obžalujem svoje grehe in nebesa pridobim. O Gospod! hočem ga vsega oberniti Tebi na slavo. Sam posebine morem nič storiti, v Tebi in s Teboj morem vse. Jezus Kristus! daj, naj me zadene kakeršna kolinesreča, samo da Te nerazžalim!

5. Ko greš iz hiše, zdihni: Sveti angelj-varih! Varuj moje oči, moje telo in mojo dušo, da ostanem zvest Gospodu.

6. Keder začneš brati pobožne bukve: „Jezus, o moj Jezus! Zdaj želim premišljevati Tvojo sveto voljo, da bi jo natančno izpolnjeval.

7. Kedar greš v cerkev: O duša moja, stopila boš v hišo božjo, kjer ima biti vse čisto in sveto. Daleč proč od mene bodi vsaka posvetna misel, ker hočem stopiti v stanovanje božje.

8. Keder se gre kjedi: Oče vsmiljenja, kaker živiš moje telo, tako hrani tudi mojo dušo s Svojo božjo milostjo.

9. Keder greš spat: Tukaj je počivališče za moje telo; kedaj pa pride srečni trenutek, ko bo počivala moja duša v naročju Gospodovem!

10. Pred molitvijo: Spomni se, duša moja, da hočeš zdaj govoriti s kraljem vseh kraljev, z Gospodom vseh vladarjev. Pobožnost tvoja mora biti tako velika, kaker je tvoja dolžnost in Njegovega visokost.

11. Če storiš kak pogrešek ali kak greh, kakeršen si že bodi, kar precej reci: O Gospod, jaz sem delal kot grešen človek, Ti pa delaj kot vsmiljen Bog! Zahvalim Te, da nisem še huje grešil, ker brez

Tebe bi bil mogel še globokeje pasti. Potem pa ne misli več na ta greh, dokler ne greš k spovedi.

Taki zdihljeji se dajo porabiti pri vseh drugih opravilih in priložnostih, vendar pa naj bodo prevzeti od duha ljubezni in zaupanja, ker s temi počutki se najbolj začne stopati na pot popolnosti, hoditi po nji in se spopolniti.

Prav koristna vaja, ki so jo vpotrebjavali svetniki, je tudi, da se porabijo za zdihljeje prošnje iz „očenaša“, keder in kjer se najbolj prilega. Vzeti se dajo tudi iz svetega evangelija, posebno taki, ketere so rabili ljudje, ki so se zatekali k Zveličarju, da bi dobili zdravje v bolezni in rešitev iz nadlog.

Taki zdihljeji so bili:

Molitev Samaritanke: Gospod, daj mi vode Svoje milosti, da ne bom žejna.

Molitev gobovega: Gospod! ako hočeš, me moreš ozdraviti.

Prošnja stotnikova: Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, pa recile besedo, in moja duša bo ozdravljena.

Žene kananejske: O Jezus, sin Davidov, vsmili se me! Moja duša veliko terpi od hudiča; gospod, pomagaj mi!

Marte in Marije: Gospod, glej, keterega ljubiš, je bolan.

Slepca iz Jerihe: Jezus, sin Davidov, vsmili se me! Gospod, stori, da spregledam!

Cestnarja: Gospod, bodi milostiv meni vbojemu grešniku!

Zgubljenega sinu: Oče, grešil sem protinebu in tebi: nisem več vreden, imenovati se tvoj sin.

Učenca Jezusovega: Gospod, učinaš moliti!

Svetega Petra: Gospod, nisem vreden, da ostaneš pri meni, ker sem grešen človek.

Ravnosttega: Gospod, Ti veš, da Te ljubim! Da, Gospod, jez te ljubim. Gospod, tebi so znane vse stvari, ti tudi veš, da Te ljubim.

Svete Device: Moja duša poveljuje Gospoda!

Zveličarja na Oljiski gori: Oče, če je mogoče, vzemi ta kelih od mene; pa ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi!

Zveličarja na križi: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo. Oče, v Tvoje roke izročam svojo dušo.

Svetega Avgušтина: Gospod, daj mi, kar zapoveduješ, in zapovej mi, kar hočeš!

O moj Bog! daj mi, da spoznam samega sebe, da se bom mogel zaničevati!

Svetega Filipa Nerijskega k sveti Devici: O Devica Marija, mati božja, prosi za me!

O Marija, mati božja, prosi Jezusa Kristusa, Svojega Sinu, za mene vbozega grešnika.

E.

Sveča.

Govor na svečnico.

(Putschögel)

Moje oči so videle tvoje zveličanje, ki si ga pripravil vsem narodom v razsvitljenje. Luk. 2, 30.

Vse sveče, ki se rabijo v cerkvi, bi morale po cerkveni naredbi posvečene biti na jeden dan. Ta dan je današnji praznik očiščevanja Device Marije, ki se imenuje od posvečevanja sveč Marija svečnica. Taka sveča, posvečena pred očmi in z blagoslovom svete Device in matere Jezusove, se poda novorojenemu otroku v roko pri kerstu; v njegovem imenu jo deržijo botri v desni roki. Taka sveča, posvečena na svečnični dan, se podaje v roko človeku, keder vmira. Take sveče gorijo ob odru na parah merličev. Take sveče, posvečene današnji dan, na praznik Matere božje, prižigajo v cerkvi po smerti človeka, in molijo zraven za dušo vmerlega: „Bog mu daj večni mir in pokoj, večna luč mu sveti.“ Take luči prižigamo tudi po hišah pred podobami presvete Device in svetnikov.

Vidite, ljubi kristijani, da je bela sveča v neki posebni zvezi s presveto Devico Marijo; vidite, da je ta sveča v najimennitnejših trenutkih našega življenja v zvezi tudi z nami; in tudi po smerti človeka se prižiga ta sveča mej molitvami. To je prav stara šega, od cerkve posvečna šega, in ta šega je za nas velikega pomena. In ta pomen naj mi na današnji dan v čast in slavo presvete Device in matere Jezusove premišljujemo in sebi na blagor obrnemo.

I.

Goreča sveča je lepa podoba matere našega gospoda Jezusa Kristusa; ona nam kaže njeno čistost in brezgrešnost. Bela sveča pomeni:

1) Njeno brezmadežno spočetje. Glejte, čebelica, ki pripravlja vosek za svečo, je lepa, snažna živalica; ona ne sede na nobeno mertvo truplo, še na suho, ocvetelo rožo se ne spusti. In kaker pripravlja čebelica vosek iz čistega prahu, ki ga nabira iz cvetličnih piskerčkov: tako je bila Devica Marija spočeta in rojena čista, prosta madeža podedovanega greha.

2). Dalje pomeni bela sveča, da je deviška mati Gospodova ostala čista in prosta vsakega lastnega greha, vsakega najmanjšega greha skozi celo življenje. Bela barva je podoba nedolžnosti. Po nauku katoliške cerkve je bila Marija obvarovana vsakega greha iz posebne milosti božje; take milosti ni imel in ne bode imel nobeden človek. To brezgrešnost pomeni luč sveče — zakaj ognj vniči vsako nečistobo.

3). Slednjič pomeni goreča sveča Devico Marijo tudi zato, ker je ona rodila luč sveta; — „luč v razsvitljenje narodom“ kaker beremo v današnjem evangelji. In sicer je ona spočela in rodila nam izveličarja brez oskrumbe deviške čistosti, kakor daje luč svetlobo brez lastne oskrumbe. Mati Jezusova je po naukih svete cerkve čista devica pred rojstvom, je devica mej rojstvom, je devica po rojstvu božjega deteta.

V življenji sv. Egidija se bere, da je živel takrat neki velik učenjak, doktor bogoslovja; ta je imel veliko pomislikov. On si ni mogel razložiti, ni mogel umeti, kako je to mogoče, da bi bila Marija devica in pa mati objednem. Egidij je bil eden najpervih učencev in tovarišev sv. Frančiška Serafinskega; učenjak sliši o njem, kako prosto, mirno živi v svetosti pred Bogom in ljudmi; on sklene, iti k njemu, razodeti mu svoje pomislike, ter ga prositi za svēt; res gre k njemu, — ali Egidij mu pride že naproti, in predno je doktor pregovoril, zakliče Egidij — in ob jednem vdari s palico ob tla: „Gospod! ne dvojite, Marija je devica pred rojstvom!“ — in bela lilija požene in tal. — Egidij vdari drugič s palico: „Gospod ne dvojite, Marija je devica mej rojstvom!“ — in bela lilija požene drugič iz tal. — Egidij vdari v tretjič s palico ob tla: „Gospod, ne dvojite, Marija je

devica po rojstvu!“ in tretja lilija požene. Tu so zginili, minili doktorju vsi pomisliki. Zahvalil je Egidija, šel in častil Marijo.

II.

Pa še drugi višji pomen ima sveča; ona nam stavi pred oči Kristusa, Gospoda našega, ki sam pravi „Jaz sem luč sveta.“ Jan. 9. In res iz treh ozirov je goreča sveča podoba našega Gospoda.

1). Sveče luč nam predočuje v e č n o r o j s t v o Boga Sina od Očeta nebeškega. — Pervič kaker žar ni mlajši od luči, ampak je ravnočasen z lučjo, tako je sin od vekomaj, kaker Oče, bog; zato imenuje sv. Pavel „Sina odsvit veličastva božjega.“ (Hebr. 1, 3.) In drugič, kaker se luč nič ne oslabi, nič ne zmanjša, ako nažgeš drugo luč od nje, ona ostane kakeršna je bila; in kaker ima druga od perve nažgana luč tisto natoro, tisto kakovost, kaker perva: ravno tako se ni bistvo in božja natora Boga Očeta prav nič spremenilo, ko je Bog Sin iz njega izešel; in pa ravno tako ima Bog Sin jednako božjo natoro in bistvo, kaker Bog Oče, zatoraj pravi sv. Pavel: Bog Sin je podoba Boga Očeta (Heb. 1, 3.); in zato vелеva cerkev duhovniku pri maši v veri moliti: „Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga.“

2). Sveča nam predočuje drugič r o j s t v o Kristusovo v času: „Beseda je meso postala in mej nami prebivala.“ (Jan. 1, 14.) — Glejte, kristijani, kaker vidimo pri sveči tri stvari: svitlobo (luč), vosek in stenj (taht); tako so zedinjena v osebi Jezusovi tri različna bistva: namreč b o ž j a natora, človeška duša, človeško telo. — Pervič l u č in svitloba sveče pomeni b o ž j o n a t o r o pri Jezusu po besedah sv. pisma: Gospod, tvoj Bog je žareč ogenj (5. Moz. 4, 24). Vidite, kaker luč, svitloba preseže po jasnosti, čistosti, lehkoti, gibljivosti, vzvišenosti in širljivosti vse reči, tako preseže božja natora vsa vstvarjena bitja. — Drugič vosek pomeni t e l o Kristusovo; kaker čiste čebelice delajo vosek iz čistega soka, tako je vzel Sin božji svoje telo iz čistega telesa devičinega. Slišali smo že, da pomeni bela sveča telo presvete device, tako pomeni vosek tudi telo Jezusa Kristusa, ki je vzeto od blažene device. — Dalje je stenj (taht) podoba človeške duše v Kristusu; zakaj taht se hitro vname, ko se prižge, vosek se pa počasi topi. Ravno tako je bila Jezusova duša v per-

vem trenutku, ko se je zjediniła z božjo natoro, prešinjena, prevzeta od nebeškega veličastva, telo pa se je spremenilo še le po vstajenji.

3). Sveča pomeni pa tudi življenje in terpljenje Jezusa Kristusa. — Vzemimo prvič podobo ž i v l j e n j a ! Kaker namreč ogenj sveče vse druge stvari razsvitlja, ogreva, očisti, vneme in jih spremeni, kaker ona širi žarke na vse strani: tako je Kristus razsvetil slepce, bolnike ozdravljaj, čistil gobove, merzle vnel v ljubezni, meseno ljubezen vničil, in vnel svojo duhovno ljubezen v njih; tako se je trudil za naš blager noč in dan, ter tako svetil na vse strani s čudeži in svetostjo. Pa tudi terpljenje njegovo nam predočuje goreča sveča, ker on ni samo svetil, kakor solnce, ki sebe ne škoduje, marveč on je tudi gorel, kakor sveča, ki v gorenji sama sebe vničuje; on je bil marveči z gorečnosti za čast božjo, za zveličanje duš ves vgonobljen po čuječnosti, po vtrujenji, vgonobljen od žeje in lakote, vgonobljen z bičanjem in kronanjem, — vgonobljen po kervavi smerti na križu, čisto vničen; zato so na njega obrnili učenci besede kralja Davida: „Gorečnost za tvojo hišo me je včinila“ (p s. 68, Jan. 2, 17.) zakaj, kaker se vosek sveče počasi topi, in spreminja v ogenj, tako je ginilo telo Kristusovo in se spreminjalo v gorečnost ognja, in kaker beli taht pri sveči od plamena otemni, in se počerni, tako je gorečnost Gospodova ne samo meso (telo) mu vničila, marveč tudi njegovo človeško dušo nekako otemnila — in tako premagan od bolečin, od vsake tolažbe zapuščen kliče na križu od prevelikih britkosti: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ (Mat. 27, 46).

III.

Pa blagoslovljena sveča je še tudi podoba vsakega pravo-vernega kristijana; ona predstavlja trojno življenje: 1. življenje po naravi, 2. življenje v gnadi, 3. življenje v slavi, t. j. večno življenje. 1) Ž i v l j e n j e p o n a r a v i obstoji iz telesa, iz duše in pa iz životne toplote, kaker vidimo pri sveči — vosek, taht in plamen.

Če životna toplota ne pregreva telesa, takrat je telo mrtvo; pa ravno ta toplota ga s časom vgonobi, kaker se vosek topi od plamena pri sveči; in kaker sveča čedalje bolj medlo gori in nazadnje vgasne, tako telo medli po bolezni, nazadnje

pa vgasne v smrti. In kaker sveča lahko vgasne predno do konca zgori, če je ne varuješ, tahti ne snažiš o pravem času: tako gre z življenjem človeškim. Zdaj vpihne jeden drugemu luč življenja z umorom, tam zopet drugi sam sebi življenje prikrajša z nezmernostjo v jedi, v pijači, z razuzdanostjo in ponočevanjem, ali pa tudi s prehudim delom, to je tako kaker bi svečo narobe obernal, da se vosek dolu pocedi ter luč ugasne — in pa vsi se vsak dan staramo, vsak dan nam odgori kos naše sveče in tako gine naše življenje, kaker goreča sveča. — Oh, da bi mi večkrat pogledali na to svečo; oh, da bi pomislili, kako kratko jo naše življenje, kako nestanovitno je, kako hitro nam teče; spoznali bi nečimernost vsega praznega razveseljevanja.

2). Sveča je lepa podoba življenja v milosti ali g n a d i b o ž j i. Od te luči v milosti govori Gospod: „goreče svetilnice naj bodo v vaših rokah.“ (Luk. 12, 15) Ta luč se prižge pri sv. kerstu, zato prejme keršчени otrok gorečo svečo in botri jo deržijo mesti njega. Ta luč se mora skozi celo življenje dobro varovati, da ne vgasne nikoli. „Na altarji naj luč zmirom gori,“ je vказal Gospod (3. Moz. 6, 12.). t. j. luč milosti (gnade) božje mora goreti na altarji našega serca. In sicer mora goreti do smrti, ne da bi vgasnila, da bomo šli z gorečo lampico naproti nebeškemu ženinu, kaker govori evangelij od modrih in abotnih devic. (Mat. 25, 1.) Zato se pa tudi vmirajočemu človeku daje v roke goreča sveča. Na to luč milosti moramo še bolj paziti, kaker na luč telesnega življenja, da nam ne vgasne, ker je imenitnejša, in laže vgasne, kakor ona. Zato svari Jezus: Glej, da luč, ki je v tebi, ne postane temna. (Luk. 11, 25). In v skrivnem razodenju govori: „Jaz poznam tvoja dela, ti praviš, da si živ, pa si mertev.“ (3, 1). Da, Gospod ve, mi pa ne vemo, če v nas še gori luč milosti božje.

In kaker se često primeri, da sveča medlo gori, če se stenj (taht) ne snaži, in tudi lahko vgasne, ravno tako tudi luč milosti božje začne pojemat, če je ne varujemo, če je ne netimo; to se pa godi s pogostim prejemanjem svetih zakramentov, s pogosto spovedjo in zatiranjem malih, navadnih, vsakdanjih grehov; zakaj mali grehi temnijo luč milosti božje, in počasi zapeljejo v velike grehe ter tako milost božjo v človeškem sercu čisto zadušijo.

3). Slednjič nam predstavlja luč sveče tudi življenje v s l a v i, v življenji zveličanih v nebesih. To pričamo mi sami,

keder molimo za vmerle brate: „Večna luč naj jim sveti, naj počivajo v miru, naj uživajo sveti raj.“ Saj si mislimo zveličane duše obsijane z nebeško svitlobo; saj malajo tudi svetnike na altarjih z nebeškim žarom okoli glave. In res, luč in svitloba nam živo predočuje lastnosti izveličanih; ona ima nekako jasnost, tajnost, se premika in giblje in ogreva, ona puhti kvišku nad vse druge stvari. Vse drugače je naše zemeljsko življenje; to je megleno, temno, merzlo, to se počasi giblje in vleče le na pozemeljsko; težave, britkosti, skušnjave tlačijo tukaj. Pač smemo zdihovati s Tobijem (5, 12.): „Kako bi mogel vesel biti, ker sedim v temoti in ne vidim luči nebeške!“

SKLEP.

Vidite, kr. m., to je pomen sveč in praznika današnjega. Sveča je podoba deviške matere našega odrešenika, je podoba, odrešenika samega, je pa tudi podoba našega življenja, in sicer trojnega: v naravi, v milosti božji in pa v slavi v večnosti. — Iz tega pa tudi lahko spoznate, zakaj mati kat. cerkev toliko derži na posvečevanje sveč; ona jih vелеva blagosloviti na Marijin praznik, in jih prižiga pri daritvi sv. maše, pri delitvi sv. zakramentov; ona jih daje v roke vernikom v začetku in na koncu življenja.

Mislmo si večkrat, kaker se sveča čedalje bolj krajša — tako se steka naše življenje,.... kolikar se življenje manjša v naravi, naj se daljša v milosti; to glejmo! Marija naj nam sveti v temoti, v britkosti, pelje naj nas skozi vrata smerti v bivališče večne luči in svitlobe.

ā.

Kerščanskim poslom.

III. POSEL SLUŽI GOSPODARJEM.

49. Prizanašljivost (4).

1. Spominjaš se, kako je Kristus rekel Petru: „Ne 7 krat, ampak 70 krat 7 krat mu odpusti“, t. j. zmirom bodi pripravljen prizanesti, spraviti se, odpustiti, krivico pozabiti. Apčstolj pa govori: „Keder koga greh prenagli, zavernite ga v duhu krot-

kosti. Drugi drugega prenašajte, tako bote izpolnjevali zapoved Kristusovo“. Apostolj kaže, da se more vsakemu pripetiti, večkrat nenadoma, da ga napaka prehiti, in da vanjo pade. V takem primerljaju ga posvarimo krotko. Sploh pa imej vsaki z drugim poterpljenje. Brez prizanašanja in kerščanske poterpežljivosti, ne moremo v miru živeti med sabo. Vsaki ima svoj posebni značaj, svoja nagnenja, svoje slabosti in napake. Razen tega so primeri, kaker pravi apostolj, v katerih napaka človeka zasači. Kako se hočete tedaj obnašati brez poterpljenja in prizanašanja?

2. Vidite in ne vidite, slišite in ne slišite, t. j. spreglejte in spreslišite veliko. Ne delajte iz nerodne besede celo zgodbo, ali kaker pregovor pravi: vola iz komarja. Ne bodite zamerljivi, ne obračajte vsega nase, ne bodite koj razžaljeni. Majhini lonci hitro prekipe. Kedor rad zameri, ima veliko napuha, malo pameti. Ne tehtajte besed kaker zlato, in ne umevajte vsega napačno. Posli ste mej seboj, ne grabite se za besede. Postavim: skupaj sedite za mizo, soposel se pošali s tvojim klobukom, kaj se češ namerdniti, vstati, proč leteti? Kaj je to? — Ako ima soposel neprijetno napako, sicer pa veliko lepih lastnosti, pozabi mu napako in glej na njegove čednosti. Na primer: soposel je nejevoljen, prenaša se, jezi se, prevrača, suje, terga si obleko, zadirno govori — ti le počakaj, vihra ne terpi dolgo, minilo ga bo, zadnjič mu bo žal, in sram ga bo: ker je vesten, odkritoserčen, priden. Poterpi ž njim. Pobiljšal se je že, in v kratkem se bo iznebil pregreška.

3. Ako si sopolosla razžalil, popravi stvar čim prej. Prosi odpuščenja; kjer je treba, prekličì besedo.... Ako pa tebe kedo prosi odpuščenja, odpusti mahoma, ne obotavljaj se! — Ako si napako odpustil, jo tudi pozabi in vekomaj pokoplji. Gerdo je, če posli po cele dni in tjedne drugi mimo drugega hodijo, za eno mizo sede, pa se ne pozdravljajo, ne pogledajo, in si besede ne privoščijo. Ako se oseba neče spraviti, ako ni tolikanj hudobna, temuč bolj čudna, zadrežena, bojazljiva, pomagaj ji, stopi ji naproti. Je pa napuhnjena, hudobna, in se zato neče spraviti, verši vse dolžnosti do nje; sicer jo priporočaj Bogu, in moli zanjo. Napuh in hudoba ne stoita dolgo.

50. Občevanje poslov mej seboj.

1. Posli naj občujejo mej seboj k r o t k o in s p o d o b n o. Vsaki se ima varovati neotesanosti. Vlada naj kerščanska spodobnost. Večno govorjenje, besedičenje, klepetanje o gospodarjih, o drugih ljudeh. morda o gerdih novicah, ni nič vredno, in ni kerščansko. „Nečiste, polzke besede, dvoumni pogovori, nespodobne šale, naj se med vami še ne imenujejo“, pravi apostolj. Vse tvoje vedenje, gledanje, deržanje bodi vselej in povsod spodobno. Umeva se samo, da šal o veri in obredih mej vami nima biti. Ako bi bila mej vami taka garjava ovca, ki bi se htela norčevati s svetimi stvarmi, zavernite jo precej in krepko, potem ga bo veselje minilo, o takih rečeh govoriti. Kedorkoli se norčuje z vero in božjimi rečmi, nima čiste vesti.

2. Opomniti je še nekaj glede občevanja mej možkimi in ženskimi posli. To občevanje more biti nevarno, ter imeti žalostne nasledke. — Ogibaj se zaupljivosti in preprijaznosti. Ne spuščaj se v lahkomisljene, dvoumne pogovore. Ne dovoljuj sloboščin, četudi so od začetka nedolžne. Vse hudo se je začelo z majhinim. Ne ostajaj z moškim sama. Kjer pa to ne more biti, opravi svoje delo hitro, resno, in pojdi. Derži kaj nase, na svojo čast, potem te bodo spoštovali. in ti nič nespodobnega ne pri-mišljevali. Svojih skrivnosti ne zaupaj moškim poslom, in ne terpi, da bi ti oni svoje razkrivali. Take zaupljivosti so bile začetek mnogoterega, a nič debrega. Sumnjaj tudi o preveliki in posebni postrežljivosti. Ne jemlji nobenih daril. Zgodilo se je ne redko, da se je omajala z dobrikanjem in sočustvovanjem najterdniša čednost. Taista je s tolažbo. Najboljša tolažba se je večkrat spregnala v največi greh. Sploh ne poslušaj ženitnih ponudeb. Navadno so take ponudbe nepremišljene, pogostoma so le pomoček v greh. Varuj se! —

51. Zgledi poslom.

1. P a p e ž S i k s t V. — Postrežljivost je že maršikoga pripravila do velike sreče. V Montaltu, ne daleč od Jakina, je živel vbog mož. Ker je težko živil vso družino, je dal sinu Feliksa najemniku v službo, in ta mu je odkazal svinje pasti. Nkega dne je bil Feliks z drugimi dečarci, ki so živino pasli, na polju. Mimo pride pater, ki je izgrešil pot, ter prosi dečke, naj gre kateri ž njim in mu pokaže pot skozi gozd. Eden pravi:

„Ne grem“ — drugi: „Pojdi ti“ — tretji: „Kaj mi to mari!“ Feliks pa skoči pokoncu, pozdravi duhovnega očeta, ter se ponudi, da pojde z njim. Redovniku je bila prav ljuba dečkova prijaznost, še bolj pa dečkovi pametni odgovori, njegov bistri um. Vzame ga pozneje v samostan v Askoli, kjer je v kuhinji pomagal. Stariši so bili prav zadovoljni, da je dečak tako preskerbljen. Feliks ni bil dolgo v kuhinji; spoznali so namreč, da ga silno veseli učenje. Dali so ga v nauke, v katerih je lepo napredoval. Bil je tudi zgled pobožnosti, zato so ga zgodaj sprejeli v red. Kmalu jame redovnim svojim sobratom svetiti z učenostjo in čednostjo. V Rimu je bil sloveč pridigar, prijatelj sv. Ignacija Lojolskega, veliki prednik frančiškanov, škof, kardinalj, in nazadnje papež pod imenom Sikst V.

2. S v. C i t a. — Ona je bila rojena od vbogih ali pobožnih štarišev. V 12. letu je stopila v službo v Luki pri Fatinelih. Pridna je bila, pokorna, ponižna, ter je priserčno ljubila svoje gospodarje, dasitudi je bil gospodar nagle jeze, gospodinja pa napuhnjena in termoglava, in drugi posli vsi hudobni in prevzetni. Vbogi nedolžni otrok je bil v hudem položaju. Iz njene pobožnosti so se norčevali, njeno ponižnost so imenovali zabitost, celo obrekovali so jo pri gospodarjih. Toda nobena žalitev ji ni mogla kaliti dušnega miru. Vsa poterpežljiva, krotka, mirna je bila, sopolom je izkazovala vso mogočo ljubezen, tudi molila je zanje. Vsaka stvar ima svoj čas. Poterpežljivost in ljubezen sta premagali hudobnost. Izpregledali so. Zaničevanje je prenehalo; Cito so jeli spoštovati, občudovati. Gospodinja ji je vse zaupala, ter ji izročila gospodinjstvo. Kako bi bila mogla zdaj sopolse pritiskati in pestiti, dajoč jim čutiti, da je ona prva! A tega ni storila. Ostala je v svoji priproščini, ponižnosti, mirnosti, ljubezni do vseh. Njena stopnja ji je služila v to, da je skerbela za dušni blager svojih sopolsov. Kmalu je bila hiša kaker spremenjena. Mej posli je bil tudi hlapec, surov človek, klafač, ki je sè svojim vmazanim jezikom še druge blatil in ogerjal. Cita je ravnala z njim odločno. Opomini niso nič pomagali, svarila tudi ne, še gerje je čvekastil. Cita je dejala gospodarjem: „ali pojde ta hlapec proč, ali pa grem jaz, ker nečem terpeti takih nesramnosti“. Hlapec je bil poslovljen. Cita je zmirom delala. V poznejših letih gospodarji niso toliko od nje zahtevali. A Cita si ni dala počitka, dejala je, da je smert ne sme najti postopajoče, in zato je delala kaker zadnja dekla. Njeno življenje je

bilo veden zgled; njena pobožnost je prihajala iz serca, ni bila hinavska. Vesela je bila, postrežljiva, njene besede premišljene, pametne, krotke, ljubeznive. Obleka ji je bila priprosta, toda snažna, čista. Ljubezen njena do vbogih in bolnih je bila prav velika. Okrašena je bila sè vsemi čednostmi svojega stanu. Vestno je izpolnjevala vse svoje dolžnosti, na sredi sveta je živela kaker svetnica. Taistim gospodarjem je služila 48 let, ter je vmerla 60 let stara. Ker so vsi ljudje tistega kraja želeli, naj je precej ne pokopljejo, so izpostavili rajnice telo v cerkvi sv. Frigidijana. Od blizu in daleč so suli ljudje, da bi videli „svetnico“. Rezali so si koščke od njene obleke, da so jih hranili kaker svetinje. Njeno truplo je izhlapljal prijetno dišavo. Pokopali so jo z največimi slovesnostmi. Papež Leon X. jo je postavil v zapisnik svetnikov.

Blaženi Nikolaj Tavelić.

(Konec.)

V katoliški cerkvi je mnogo blaženikov ali svetnikov, ki imajo očitno češčenje, ne da bi jim ga bila kedaj sveta cerkev slovesno podelila. Neketeri imajo svoj praznik, svojo cerkev, svoj altar, svojo mašo. Drugi nimajo ne praznika, ne cerkve, ne altarja, ne maše; ali njih ostanki se javno časte, ali pa imajo njih podobe v cerkvi svit okoli glave, ali jih kličejo v molitvah na pomoč, in vse to zadostuje, da se jim sme ohraniti dosedanje češčenje. *)

Zgodi se pa včasi, da kak škof ali knez, vladar ali mesto, ali občina, ali red željo razodene, naj bi se dosedanjemu češčenju takega služabnika božjega dala še večja veljava s cerkvenim privoljenjem, vsled keterega se sme na njegovo čast postaviti

*) V cerkvi redovnikov sv. Frančiška v Šibeniku so naslikane podobe svetih in blaženih iz frančiškanskega reda; mej njimi je že tudi slika bl. Nikolaja Tavelića. Slikano je bilo okoli leta 1675. — V samostanski knjižnici pa se hrani star pisán brevír, spísan okoli leta 1401 za samostan; v njem je popisano marterništvo Nikolajevo. — Tudi obuvalo blaženega imajo še spravljeno.

altar, ali sezidati cerkev ali brati maša ali obhajati njegov god, ali pa z razglašenjem za blaženega, ali celo za svetnika.

Kederkoli pride taka prošnja do apostoljskega sedeža po osebah, za to postavljenih, se najprej naloži dotičnemu škofu ali nalašč za to izbranemu preiskovavcu, naj pozve in vestno preišče, ali se opira to češčenje služabnika božjega na pravo podlago. Koliko in kakih dokazov je k temu treba, in kako se to dokazuje in kaj je še na dalje treba storiti, da se stvar dožene, tega ne moremo tu razkladati. Le to bodi povedano, da se je enako godilo tudi g ede češčenja p. Nikolaja Tavelića.

Tudi Šibeničani so želeli, da bi njih slavni, kerščanski junak in služabnik božji, ki so ga že od nekedaj častili ko blaženega, dobil še večo čast, da bi namreč to njih starodavno češčenje dobilo tudi slovesno pripoznanje od apostoljskega sedeža, če tudi le za šibeniško škofijo in redovnike minorite. Obernejo se s ponižno prošnjo v Rim, ki določi preiskovavca. Izgotovljeno preiskavo o vednem češčenju služabnika božjega poterdijo v Rimu in zdaj na podlagi vsega tega zopet poprosijo Šibeničani sveti zbor za cerkvene obrede, da bi se smela brati blaženemu na čast tudi sveta maša, opravljati duhovne molitve in praznovati njegov god na določen dan. Dotična prošnja je bila taka :

PROŠNJA

do svetega zbora za cerkvene obrede, da bi se dobile duhovne molitve, maša in lastni praznji dan v čast bl. Nikolaja Tavelića, Šibeničana.

Prevzvišeni in prečastni Gospod !

1. Preveselega serca si voščijo srečo škof, duhovščina, redovniki in ljudstvo šibeniško, da se je zadeva blaženega fratra Nikolaja Tavelića, marternika, srečno izešla. Zakaj po premodri presoji so sklenili prevzvišeni očetje, postavljeni za svete obrede, dne 25. maja tega leta 1889, da naj se poterdi razsodba preiskovavca, pooblaščenega od prečastnega škofa šibeniškega, glede češčenja, ki se je skazovalo imenovanemu Nikolaju, služabniku božjemu, že od časov, ki jih nihče več ne pomni. Na dalje je naš presveti Gospod papež Leon XIII. to razsodbo svetega zbora za cerkvene obrede dne 6. junija odobril in sè svojim dekretom poterdil. In tako žele, polni upanja, edino le to še

prečastni škof, šibeniški kapitelj, vsa duhovščina in vsi meščani ketere koli verste, da bi se god ravno tega služabnika božjega praznoval vsako leto na določen dan in bolj slovesno.

2. Prepričani so namreč, da je bilo z dekretom svetega zbora poterjeno skazovanje češčenja, s katerim je bil slavljen služabnik božji Nikolaj že od prestarih časov ko marternik in blaženik kaker to pričajo pisma, s prisego poterjena. Iz teh se namreč razvidi, da se je njemu na čast praznoval 14. dan listopada (novembra), da se je ta praznik brez preterganja od dne njegovega marterništva vedno obhajal, da je bil razširjen mej vsemi družinami svetega Frančiška minoritov, ki stanujejo skoraj po vsem svetu, in da so leti molili njemu na čast duhovne molitve, ki se nahajajo v najstarejem brevirju. Dokazano je slednjič, da je bil Nikolaj počaščen z naslovom: „blaženi“, da je bila njegova naslikana podoba v altarju postavljena vernim v češčenje, da so se njegovi sveti ostanki, skupaj z drugimi ostanki svetnikov, hranili s prav posebnim spoštovanjem. Dokazano je toraj, da je kakšnost češčenja taka, da, naslanjaje se na star in plemenit začetek, razširjano od časov, ki jih nihče več ne pomni, in nikedar pretergano, poterjeno zdaj z apostoljsko veljavo, novo krasoto po svojih pravicah tako rekoč zahteva.

3. Preostaja še, da se temu služabniku božjemu da za god določen dan in da se lastne duhovne molitve ali oficij in maša njemu na čast slovesno opravlja. Lasten oficij in mašo pristavlja tu temu svetemu redu za določevanje cerkvenih obredov prečastni škof šibeniški in goreče prosi skupaj s kapiteljnom, duhovščino in meščani vsake verste, da bi se blaženemu marterniku odkazala za god zadnja nedelja v avgustu, praznik pa prečistega serca Marijinega naj bi se prenesel na drugo nedeljo po veliki noči. Lastni oficij in maša tega marternika naj se poterdi in na večne čase privoli.

Za to i. t. d.

Cezar Katerini, adv.

Na to prošnjo je dobila šibeniška škofija iz Rima pismen odgovor, da je sveti zbor za cerkvene obrede vslišal prošnjo in da je dne 17. maja 1890 poterdil oficij, mašo, branje za martirologij in določil za god blaženemu Nikolaju p e r v o n e d e l j o v s e p t e m b r u.

Z veseljem je sprejela škofija ta veseli glas in ga dne 18. ulija objavila šibeniškemu mestu in škofiji. Glasi se

Oglas.

Na večo slavo božjo.

Daje se na znanje stanovnikom tega mesta in škofije, da je sveti sedež sè s svojim odpisom svetega zbora za cerkvene obrede od 17. maja dovolil mašo in lastni oficij na čast bl. Nikolaju Taveliću iz Šibenika, reda svetega Frančiška, martranemu v Jeruzalemu za kerščansko vero v dnevih 11 - 14. novembra 1391 in odredil je njegovo praznovanje od slej vsako leto za večno na p e r v o n e d e l j o s e p t e m b r a.

Iz škofijskega prebivališča

Šibenik 18. julija 1890.

† Anton Jožef, škof.

Precej prvo nedeljo na to, 20. avgusta, se je slovesno obhajal ta veseli in srečni dogodek po mestu in v cerkvi. Zjutraj na vse zgodaj ste dve mestni bandi, zdaj ena, zdaj druga, budile in razveseljevale mesto in predmestja z veselo godbo. Ksneje, ob 9. povabijo zvonovi vseh cerkva pobožno ljudstvo v škofijsko cerkev, mogočno se oglase možnarji, postavljeni na treh različnih krajih in škof Anton Jožef Fosko, domač, šibeniški rojak, prvi opravi tiho sveto mašo pri altarju svojega rojaka, blaženega Nikolaja, mej azistenco dveh kanonikov, vpričo preobilne množice pobožnih častivcev. Pred mašo je bil slovesno blagoslovljen kip blaženega marternika, ki ga je izdelal Jožef Runggaldier v Gardenu na Tirolskem v splošno zadovoljnost. Celi dan je hodilo obiskovat to podobo silno število pobožnih prebivavcev. In kaj bi ne; saj so zdaj videli v njej spolnjeno eno najbolj gorečih želja svojega serca, apostolsko pripoznanje in poterjenje češčenja tako slavnega njih someščana.

Vsa ta vesela slovesnost pa je veljala le prvemu počeščenju novega blaženika. Pravi njegov god se je prvič obhajal, kaker je bilo od svetega zbora dovoljeno, kmalu po tem, (prvo nedeljo v septembru, ki je bila 7. septembra 1890. Za to priložnost je bil izdan poseben škofijski pastirski list in razposlan vsim dušnim pastirjem kratek popis življenja in marterništva blaženega Nikolaja Tavelića. Glasi se takole:

PASTIRSKI LIST

Prečastnemu kapiteljnu, duhovščini in ljudstvu mesta in škofije šibeniške.

Prihodnjo nedeljo, prvo v septembru, dne 7. tistega meseca, kaker je bilo že oznanjeno, bosta praznovala mesto in škofija šibeniška, vsled milostive dozvole svetega sedeža, god blaženega marternika Nikolaja Tavilića, reda svetega Frančiška, rojenega v Šibeniku, z lastnim oficijem in mašo.

Ker je največa slava, ki jo katoličan vživati in želeti more, videti svojega rojaka povzdignjenega na altarsko čast, toliko zaradi slave v sebi, koliker zaradi duhovne koristi, ki od tod izvira, zato moramo, predragi sinovi, skerbeti, da se bo ta praznik, koliker je mogoče, sijajno in slovesno obhajal, dostojno slavljenca, rojaka našega.

Zato določujemo tole:

1. Po vseh cerkvah mesta in škofije se bo vseh osem dni prej zvonilo slovesno zjutraj, opoldne in zvečer. Vsi gg. župniki in župnijski oskerbniki bodo o pravem času to oznanili svojemu ljudstvu.

2. Ne samo svetovni duhovni, ki so dolžni moliti duhovne molitve ali oficij po škofijskem koledarju, tudi poštovani župniki redovniki bodo opravili v svojih župnih cerkvah mašo svetnikovo, kaker jo je zapovedal sveti rimski sedež. Pri tej maši bodo imeli prigodno pridigo na temelju tega, kar je bilo do zdaj objavljenega o svetniku v škofijskem listu.

3. V škofijski cerkvi se bo pelo zjutraj pred farno mašo v hervaškem jeziku življenje in terpljenje novega svetnika in tako bo na dalje vsako leto ta dan. Na isti dan ob navadni uri dopoldne bo slovesna škofova maša.

4. Po poldne se bo nosil kip blaženega Nikolaja v procesiji in to se bo godilo od zdaj na dalje vsako leto, z vdeleževanjem redov in bratovščin. —

Zahvalimo Gospoda, bratje in sinovi predragi, da nam je podelil milost, da se moremo vdeleževati te verske in ob enem meščanske slovesnosti. Izberimo si vsi skupaj in vsaki posebej blaženega Nikolaja za našega potrebnega patrona, da bo, ob enem z drugimi svetniki, zagovorniki našega mesta in škofije, vedno za nas prosil; da nam bo v pomoč v naših duhovnih in

časnih potrebah; da nam stori ljubo tisto vero, za katero je on dal svojo kri, bolj kakor katerikoli blager tega sveta, ker edino le z njeno pomočjo bomo mogli dobiti tiste nadnaravne in nebeške blagre, katerih ne bomo nikoli zgubili; da nam dobi še od Gospoda milost mejsebojne ljubezni! V ta namen izdajemo tole molitev v čast blaženemu Nikolaju, ter priporočamo vsakemu, da jo moli vsaki dan, in podeljujemo vsled naše oblasti za vsaki pot 40 dni odpustka.

Blaženi martérik Nikolaj, ki si po milosti božji postal slaven na zemlji zavolj gorečnosti v oznanjevanju vere in v reševanju duš, kakor tudi zavoljo krone marterništva, dobi nam, svojim someščanom, sè svojim mogočnim zagovorom milost, da, sledeči tvoj zgled, bodemo mogli na tem svetu natančno zverševati zapovedi božje in mej seboj se ljubiti, a po smerti da bomo vredni, biti s teboj deležni večne nebeške domovine. Amen.

Toliko odpustka podeljujemo tudi vsakemu, ki bo z ustmi ali v sercu izgovoril tale zdihljej:

Blaženi Nikolaj, prosi za nas!

Iz našega škofijskega prebivališča

Šibenik 17. avgusta 1890.

† Anton Jožef, škof.

Nimamo sicer popisa, kako se je zveršilo to napovedano praznovanje, ali vender smo prepričani, da se je še mnogo več storilo, kakor je bilo vkazano v slavo rojaka in zagovornika naroda pred Bogom v nebesih. V škofijskem listu ste bile tiskane tudi dve pesmi, zložene nalašč za to priložnost, namreč en laški sonet in ena hervaška himna, ki ste se, pretiskane na listke, tisti dan razdeljevale mej ljudstvo.

Precej prvo leto pò razglasenju za blaženega, toraj 1891 v nedeljo 6. septembra se je pa praznovala petstoletnica slavne njegove smerti, ker so ga martrali od 11. do 14. septembra 1391. Škofijski list je prinesel na celi prvi strani prve številke (1891) svojim bravcem kot darilo za novo leto v fototipiji podobo blaženega, zdolaj pod njim podobo imenitne šibeniške škofijske ali stolne cerkve, v kateri je altar, posvečen temu marterniku. Tiskale in delile so se take podobe tudi še posebej. Škofijstvo je tudi pri tej slovesnosti priporočalo zveličanega rojaka terpečemu

narodu v češčenje, „da bi on blagovoljno izprosil v nebesih od Gospoda Boga vsaki blagoslov prebivavcem svojega rojstnega mesta in cele škofije.“ *)

Bb.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine goriške: Frančiška (Elizabeta) Savnik iz Bilj, Marijana (Marija) Velišček iz Zapotoka, Marija (Serafina) Rutar iz Podmelca; kobaridske: Frančišek (Alojzij) Golja; trojičke: Marija Weiss od sv. Petra pri Radgoni, Katarina Žugman od Sv. Lenarta, Elizabeta Horvat od Sv. Antona, Marija Kramberger od Negove, Jožef Kramberger od Sv. Jurija na Ščavnici, Marija Bratec od Sv. Lorenca v Slov. goricah, Johana Šipek od Sv. Benedikta, Jera Beloglavec od Negove, Marija Verbjak od Ljutomera, Marija Čerjavič od Sv. Križa, Gera Perko od Sv. Ane, Vid Heric od Sv. Križa, Terezija Šipek od Sv. Petra pri Radgoni, Marija Kraner od Sv. Benedikta.

Nadalje se priporoča v pobožno molitev:

F. K. v T., ki že več let boleha za serčno boleznijo, da bi mu Bog povernil zdravje**);

T. B. v Š., da bi mogla dolžnosti izpolnjevati in v dobrem stanovitna ostati;

neki mož priporoča svojo bolno ženo;

J. S. v Š., da bi si mogla izvoliti pravi stan po božji volji

J. B. v R., da bi mogel po božji volji živeti; priporoča tudi neko bolno tretjerednico in nekega bolnega mladeniča ter nekega fantiča, da bi bil dober in priden;

J. P. v K. priporoča sebe, da bi ga Bog rešil dušnih in telesnih sovražnikov, in svojega sinu, da bi se poboljšal;

M. B. v R. za zdravje, da bi mogla svoj namen srečno doseči;

neki tretjerednik iz konjiškega okraja, da bi mu Bog dal zdravje;

*) *Folium Dioecesanum* Sebenicense IX (1880) N. 2. 8. 9.; X. N. 1.

9 -- *Lectiones II. Noct. in Proprio Dioec. Sebenic.*

**) Poslani gl. smo oddali za 1 sv. mašo v Vaš namen.

dva zakonska, da bi jima Bog dal gnado poterpežljivosti in kar jima je treba na duši in na telesu ;

J. C. priporoča neko osebo, da bi se poboljšala. dalje svojega očeta, brate in sestre ;

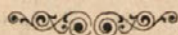
M. P. priporoča neke stariše in enega mladeniča, da bi svoj dušni stan prav spoznali in v miru mej seboj živeli ;

rajna H. Š. iz Košane ;

M. K. v B. za rešitev iz starih nadlog in odvernjenje novih nesreč in nevarnosti;**))

J. K. iz Idrije priporoča več oseb v raznih potrebah ;

J. G. v P. priporoča sebe in tri druge osebe zlasti za zdravje.

Zahvala za vslišano molitev.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo Bogu in njegovim svetnikom : M. J. župnik za ozdravenje po hudi bolezni ; J. G. bogoslovec, tudi tako ; J. K. podžupan, za srečen uspeh v nekem javnem podvzetju ; I. F. F., tretjerednik, za pomoč v stiskah in nevarnostih dušnih in telesnih ; S. J. tretjerednik, za vslišano prošnjo ; Ig. K., da je nazaj dobil denar, ki mu je bil vkraden ; T. J. tretjerednica, za vslišanje v občutljivi nadlogi ; N. P. tretjerednica, za srečen uspeh v neki gospodarski zadevi ; K. P. za ozdravenje nevarno obolele gospodinje in matere ; P. M. tretjerednica, za ozdravenje nevarno obolele deklice ; F. F. za vslišano molitev v nevarni bolezni ; dve sestri za ozdravenje brata in sestre ; neka oseba za zdravje pridobljeno po molitvi na čast M. B., sv. Jožefu in sv. Filomeni ; F. J., ki se je bil po nesreči zastrupil, da je z gorečo molitvijo in primernimi zdravili hitro bil rešen smertne nevarnosti, tudi za ozdravenje dveh malih zlasti enega, ki je bil lanskega leta na smert bolan ; I. P. za odvernitev hude bolezni v želodcu in rešenje iz hude zadrege v časnih rečeh ; K. K. za naglo pomoč v napadu hude bolečine.

**) Dar cerkvi Matere Božje na Tersatu smo poslali na Tersat ter naročili, da se opravijo tam tudi sveto maše po Vašem namenu.

ime izrekli, ko so prišli v te kraje, pa ni tako težko določiti, ako poznamo glasoslovne zakone stare in prvotne slovenščine in primerimo sedanje oblike Terst, teržaški z negdanjim imenom Tergeste. Kratki *e* oslabeva v polglasnik, ki ga pišimo tu z *i*, prim.: *φέρω*, bera*i*, b*i*rat*i*; *g* pred *e* in *i* pa prehaja v *ž*, prim.: Bog*u*, bo*ž*e, bo*ž*isk*u*. Tako je postalo iz Tergeste: T*ir*ž*i*st*i*. Ščasoma je končui i onemel (ravno tako i pred *r*), v drugem, potem zapertem, zlogu se je pa spremenil v naš navadni polglasnik, ki bo v novem slovarju pisan z novo prevernjenemu a nekoliko podobno čerko: Teržest ali, če hočete raji, brez *e* pred *r*: Tržest. Rodilnik je bil prvotno T*ir*ž*i*sta, Teržesta (s kratkim povdarkom na poslednjem zlogu, kaker je to navadno v besedah s polglasnikoma v prejšnjih dveh zlogih, prim.: mertveca); *e* v predposlednjem zlogu je izpadel po splošnem zakonu (prim.: lonca iz lonca), tako dobimo Teržsta, *ž* pred *s* pa ni lahko izgovarjati, zenačil se je torej z *s* in tako zginil; ostalo je Tersta', in po tem in nadaljnjih padežih je prišla naposled tudi v imenovalnik oblika Terst nam. Teržest.

To je edina prava razlaga imena Terst. Sprejel jo je, kaker vidim v poslednjem zvezku »Ljubljanskega Zvoza«, tudi prof. Valjavec, ter ji dodal nekaj, kar bi nas vtegnilo približati resnici tudi glede besed teržaščan, teržačan. Sodi sicer, da se je govorilo nekedaj zraven Tržest tudi Tržast in iz tega bi bilo tržaški in tržaščan. Po moji misli nam pa za razlago teh besed ni treba oblike Tržast. Meni se tudi ne zdi lahko mogoče, da bi bilo poleg Teržest, Tersta res kedaj eksistiralo Terža'st, Tersta' (iz česar bi moglo po analogiji nominativa nastati Terža'sta, prim.: voga'l, vogla' in voga'la). Še menj je verjetno, da bi se bila poleg Teržest, Tersta iz Tergeste razvila oblika z *a* iz *ê* (prim.: žar iz g*ê*r), ker je bil v zlogu -g*e*- *e* kratek in ga povdarek v tistem času še pač ni mogel raztezati. Jaz izvajam torej teržaški teržaščan edino iz Teržest. Vsled pristavljenih končnic je prišel *e* v srednji zlog besede in se mu je torej naglas moral spremeniti v *i*, kar je spremenilo tudi *e* v *a*, prim.: pe's — pa's*i*, mertve'c — mertva's*i*ki, Gra'duc — Grada's*i*ca.

Da se na Gorenjskem, kaker pišete, ne pravi Tržaščan, temuč Tržačan, to je seveda tudi meni znano bilo, ali po pravici povem, da mi ta oblika ni bila zadosti jasna, da bi si bil upal kaj pisati o nji, zlasti, ker se ne govori samo na Gorenjskem, temuč tudi drugod, tako na Krasu, prim.: Štrekelj, Morphologie des Görzer Mittelkarst-dialektes str. 38. — Valjavec, ki pri-terjuje moji razlagi oblike teržaščan iz taržastjan, sodi, da bi bilo teržačan pa iz teržastčan in to od teržastec (prim.: ljubljane*ci* iz ljubljane*c*) po izpadu glasov *st* pred *ž*, dasi ne ve primerka takemu izpadanju. — Jaz bi djal na to, da si ne kaže misliti dveh različnih prvotnih oblik, in ker ni

lahko izvidati teržastčan iz teržastščan; bo pač eno in drugo iz teržastčan: v enem primeru imamo izpady, v drugem asimilacijo, kakor je v 16. stol. iz človečeski nastalo človeški (Trub.) in človečki t. j. človeški (Dalm.).

Poglavitni vzrok, da moram zavreči svojo razlago: teržastčan iz teržasttjan in to iz teržesttjan, pa je ta, ker polglasnik v sredi besede pred polnoglasniškim zlogom izpada; iz teržesttjan bi moralo nastati teržščan, terščan, kakor iz Teržesta: Teržsta, Tersta. Nasproti je pa tıržistica po pravilu dala Teržastca in torej tudi Tıržističan: Teržastčan; iz tega imamo po izpadu teržastčan, po asimilaciji teržastščan.

G. F. K. — Da je marisiketera pri nas vkoreninjena prestava svetopisemskih in katehizemskih izrazov poprave silno potrebna, to je gotovo res. Upajmo, da se bo z novim »avstrijskim« katehizmom vse vravnalo, kakor gre. — Glede sv. Tiljna smemo biti prepričani, da je omenjena izpeljava resnična, samo da je »n« na koncu pač iz nemščine: Ilgen; nemški g je tu iz j in ta iz i; ali je »n« iz lat. m v acc., ne morem priseči. Čudno je, kako se je to ime v raznih jezikih razno spaciło. Poljščina mu je d še ohranila; Idzi; skoraj povsod drugod se spreminja v l, česko: Jiljí, špansko: Gil (beri: Hílj). »n« ima na koncu le v nemščini in pri nas; vže zato ni misliti na S. Hellen. Blizu Komna je vas, ki se piše na zemljevidu »Sveto (Sv. Tilj)«, v šematizmu pa: »S. Aegidij in Suta«. Kakor je videti, je tu Aegidius skraćeno celo y o (ali a). Kako neki tamkajšnji ljudje to prav za prav izgovarjajo in kako sklanjajo to besedo? Morebiti: Svét-i-l, Svét-i-l-ha?

Novost.

Slovensko-nemški SLOVAR izdan na troške rajnega knezoškofa ljubljanskega Antona Alojzija Wolfa. Uredil M. Pfefferšnik. Prvi sešitek, v Ljubljani. Založilo in na svetlo dalo knezoškofovstvo. Tiskala katoliška tiskarna, 1893. — Prav na božični dan nas je razveselil prvi sešitek toliko let željno pričakovanega slov.-nemškega slovarja. Col bo obsegal okoli 20 taciš sešitkov, po 50 kr. vsaki. Ker bi vtegnilo še blizu dve leti prejeti, preden bo delo dotiskano, bodo pač tudi menj premožni po malem vterpelita denar; upamo torej, da se bo večina zaloge berž razprodala. Dela g. Pfefferšnika smemo po pravici veseli biti, kakor kaže prvi pogled. O priliki bomo o njem obširneje govorili. —

Cvetje z vertov sv. Franciška.

XII. tečaj.

Lepa hvala vsem č. gospodom in blagim prijateljem naročnikom, ki so nam vže poslali naročnino za XII tečaj, in še posebej vsem, ki so z obilnimi zneski blagovolili pripomoči k vzdrževanju našega lista. Prosimo tudi vse ostale doseđanje in prihodnje naročnike, naj bi se oglasili, kakor hitro mogoče, da bomo vedeli prav določiti, koliko se ima nadalje tiskati. Naročnino pa prosimo poslati — ne Hilarijanski tiskarni, ker ni tam nikoger, ki bi imel dolžnost paziti na »Cvetja« namenjene nakaznice, — temuč le

Opravništvu »Cvetja« v Gorici (Görz.)